

Слава-Йсу

Василь Стефаник

Присвячую Семенові Зінкевичові

I.

Я знаю Снятин від року 1881 як мене післали там учитися у другу нормальну клясу. По школі я вилазив на найвищу яблоню у сусідів міщан і довго дивився на Русів, але його ніколи не бачив, бо він у долині. Моя мати приходила до мене і давала "шустку", щоби я не вилізав високо на деревину, бо можу розбитися, а Русова однако не побачу.

Директор школи, як я мав до нього діло, не дозволяв мені іти з ним разом, лише ззаду за ним.

Я дуже дивувався.

Мій сусід у шкільній лавці Тавбер все приносив до школи оселедці. Ми оба так пересякли оселедцями, що учитель тікав від нашої лавки, а моя мама, як прала сорочку, то казала: "Боже, чого в тій школі бочки з оселедцями!" Тавбер тепер у Відні має магазин колоніальних товарів і їсть солонину і шинку.

Міщанин, в якого я був на квартирі, одного вечора розказав, що царя московського вбили. Я тоді не був монархістом і це мене ані трошки не зворушило.

Видко, що я тоді мав нещасливу фізіономію, бо як ішов на ринок шукати мами, то діставав від незнайомих жінок яблуко, обарінки²⁾ й цукор.

— На, небоже, це за мого Іванка, або Василька.

Всі ті дарунки я збирав у пазуху, а як уже здибався з мамою на ринку, то вона зараз сідала зо мною і вперед перебирала моє волосся, чи нема де "нендзи". Потім цікавила її віддута пазуха.

— Хлопче, де ти це набрав, чи ти не крадеш ?

Як я об'яснив мамі, відки стільки добра в мене набралось, то мама сказала, що за кожний обарінок і яблуко треба молитву говорити. Я так не любив говорити молитви і митися, що від милосердних жінок я тікав, як заяць.

II

Давні роки минулися у гімназії коломийській і дрогобицькій. По матурі я знов зблизився зі Снятином, треба було міщанам читати реферати, організовувати товариства.

Міщани були завзяті і подобалися мені. Час університетських студій у Кракові не перервав моїх зв'язків з міщанами. Декілька часів в Сятині сидів стало Кирило Трильовський і Лесь Мартович.

Міщани гомоніли, браталися з мужиками і робили партію радикальну. Вибори, маніфестації. Старого Грицька Запаренюка тягнуть жандарми під арешт, виборці-українці на ринку Снятина присягають вічну любов Україні, жандарми розгоняють.

Трильовський впроваджує до Снятина тисячу січовиків у червоних лентах, польське

правління непокоїться, та нічого не наказує.

Загальне голосування. Стаю кандидатом від радикальної партії до Віденського парламенту. Мушу виголошувати кандидацькі промови (хай мені боги дарують у своїй великій ласці цей великий гріх) і виходжу постом. Більшого упокорення не зазнав я, коли вислухував промови моїх колегів у парламенті. Без знання мови, без програми, без темпераменту все те робило на мене вражіння штубаків із першої кляси. Якби не чотири наші бесідники з клубу, які виголошували промови і розумні і гарні, то дійсно треба було соромитися за українське представництво.

III

Я став головою філії "Сільського Господаря", головою філії "Просвіти", головою повітової управи радикальної партії і ще більше голов було в мене на шиї. Перед тисячами слухачів реферував про союз України з центральними державами з Берестя — Литовського. Поляки знижилися й говорили кожному будячкові "Слава — йсу". Я їх успокоюю : "Не бійтеся, ми лиш ваш ґрунт заберемо, а самі ви будете жити як у раю без податкових тягарів. Все те хай тверді мужики забирають на свої плечі.

Війна. Львів наш. Мужики тікають з фронту. Треба покидати Львів, починається велика трагедія, яка до тепер триває.

IV

Тепер я ходжу по Снятині, купую що найдешевше і вже ніхто з мужчин мене по дорозі не задержує. Одні з них пішли в підземелля у ясний сховок, другі гріються на сонці теперешніх можновладців.

А мене вітають лише жінки словом "Слава-йсу". Лиш вони одні пам'ятають ще мене і я їм вдячний.

— "На віки слава" жінки!

---

* Грейцар — менше копійки.

* Обарінок — бублик.

=====

31.05.1927